

МИСТЕЦТВО ТАНЦЮ ЯК ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

У статті досліджується мистецтво танцю як важливий засіб виховання особистості. Визначено його виховний потенціал у розвитку духовних та соціальних цінностей учнів. Основна увага зосереджується на ролі танцю у формуванні моральних орієнтирів і соціалізації дітей.

Ключові слова: мистецтво, танець, виховання, особистість, хореографія.

The article explores the art of dance as an important means of educating the individual. Its educational potential in the development of spiritual and social values of students is determined. The main attention is focused on the role of dance in the formation of moral guidelines and socialization of children.

Keywords: art, dance, education, personality, choreography.

Постановка проблеми. У сучасній системі освіти важливим завданням є виховання особистості, здатної до гармонійного розвитку та самореалізації. Виховна функція мистецтва набуває особливого значення, яке не зводиться лише до передачі знань, а охоплює формує ціннісні орієнтації. Серед різних видів мистецтва танець посідає особливе місце, оскільки поєднує емоційність, музику та рух, впливаючи на фізичну, естетичну й духовну сфери особистості. Виховний потенціал танцю виходить далеко за межі художнього самовираження. Він сприяє формуванню дисципліни, моральної стійкості, національної самосвідомості, а також розвиває здатність до співпраці та спілкування. Саме тому актуальним є дослідження мистецтва танцю як важливого засобу виховання особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблема виховного впливу мистецтва на формування особистості була предметом уваги багатьох науковців. По-перше воно полягає у недостатньому використанні виховного потенціалу танцю в освітньому процесі. Попри доведену користь хореографії для розвитку особливості, у багатьох закладах освіти мистецтво танцю розглядається переважно як дозвілля чи факультатив, а не як важливий інструмент виховання. Це знижує можливості цілісного розвитку дитини. К. Д. Ушинський розглядав мистецтво як важливий чинник морального розвитку, наголошуючи на єдності естетичного та виховного компонентів. Його праця наголошувала - вільна діяльність людини, на яку вона наважується з безумовної необхідності її для досягнення тієї чи іншої істинно людської мети в житті. [3, с. 120]. На думку В. О. Сухомлинський дуже складним явищем, в якому розкривається ідейний, емоційний розумовий, естетичний, психологічний, творчий смисл людського життя, виховання й самовиховання. Творча праця можлива лише тоді, коли людина ставиться до неї з любов'ю, коли

вона свідомо бачить в ній радість, розуміє її користь і необхідність, коли праця робиться для нього основною формою прояву особистості і таланту [2, с. 310]. Л. Масол наголошувала на ролі мистецьких дисциплін у школі для виховання патріотизму й емоційної культури [1, с. 55]. Сучасні дослідження зосереджуються на аналізі мистецтва танцю як синтетичного феномена, що поєднує естетичні, соціальні та педагогічні аспекти. (Р. Lovatt, J. Taylor) аналізують хореографію як засіб формування ціннісних орієнтацій, патріотичних почуттів і розвитку емоційного інтелекту 4, с. 88; 5, с. 132] Однак, незважаючи на значний науковий доробок, питання комплексного впливу мистецтва танцю на формування особистості залишається недостатньо розробленим і потребує подальшого дослідження. Інша важлива група праць присвячена психологічним аспектам танцю: вивченню впливу танцювальної діяльності на емоційний інтелект, емпатію та міжособистісну комунікацію.

Формулювання цілей статті

Мета статті полягає у з'ясуванні виховного потенціалу мистецтва танцю як засобу формування гармонійної особистості, аналізі його ролі у розвитку духовних, моральних, естетичних та соціальних цінностей.

Виклад основного матеріалу

Педагогічна діяльність у сфері хореографії пов'язана з високим фізичним і психологічним навантаженням, докладаючи для цього великих зусиль на виснажливих заняттях та репетиціях, в процесі яких, осмислюючи той чи інший елемент, активізується розумова діяльність, формується тактичне мислення, виробляється здатність приймати рішення в екстремальних ситуаціях. Разом з тим, у більшість праць танець розглядається фрагментарно-як мистецтво чи як форма дозвілля. Комплексний аналіз його виховного потенціалу потребує подальшої розробки, особливо в контексті сучасних освітніх викликів.

Мистецтво танцю є синтетичним видом творчості, що об'єднує фізичний, емоційний та духовний розвиток людини. У виховному процесі воно виконує кілька важливих функцій.

Естетична функція танцювальне мистецтво формує художній смак, розвиває почуття гармонії та емоційної виразності. У процесі сприйняття та виконання танцю в учнів з'являється потреба у красі, що впливає на їхній світогляд. [1, с. 55].

Моральна функція танцювальні образи здатні транслювати моральні й загальнолюдські цінності. доброту, щирість, силу волі, працелюбність. В.О. Сухомлинський підкреслював значення мистецтва у формуванні морального світу школярів [2, с. 310].

Соціальна функція колективні танці виховують відповідальність, взаємоповагу, здатність до співпраці. Виконання у групі допомагає дитині навчитися працювати в команді, довіряти партнерам, долати індивідуалізм. [3, с. 120].

Особистісна функція заняття танцем виховують дисципліну, витримку, наполегливість. Постійні тренування сприяють формуванню

сили волі, а публічні виступи допомагають дитині долати невпевненість та страхи. [4, с. 88; 5, с. 132].

Прикладом ефективного виховного впливу танцю може бути його інтеграція в освітній процес початкової школи: народні ігрові танці на уроках мистецтва, участь учнів у тематичних концертах, використання ритмічних вправ для розвитку координації та уваги. Це сприяє не лише фізичному розвитку, а й формуванню позитивних емоцій і командного духу. [1, с. 180]. На мою думку, особливості цінності танець має в освітньому процесі початкової школи. Саме в цей період діти найбільш відкриті до творчого вираження. Використання народних ігрових танців на уроках, участь у шкільних концертах, ритмічні вправи для розвитку уваги й координації сприяють не лише фізичному вдосконаленню, а й формують позитивний фон, командний дух і почуття належності до спільноти.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, мистецтво танцю є унікальним засобом виховання особистості. Воно формує естетичні смаки, моральні та патріотичні цінності, розвиває комунікативні навички, сприяє соціалізації та гармонізації внутрішнього світу дитини. На основі аналізу літератури та власних спостережень можна стверджувати, що танець формує естетичні смаки, моральні цінності, патріотичні почуття, комунікативні вміння та внутрішню гармонію. Наукова новизна статті полягає в акцентуванні комплексного характеру виховного впливу танцю, який однозначно розвиває інтелектуальну, емоційну й соціальну сфери особистості. Практичне значення полягає у можливості інтеграції хореографії в освітній процес - як на уроках мистецтва, так і в позакласній діяльності. Подальших розвиток пов'язаний з вивчення впливу танцю на розвиток емоційного інтелекту дітей молоді, створення інноваційних методів для реабілітаційної практики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Масол Л.М. *Мистецтво у школі: теорія і практика*. – Київ: Генеза, 2011. – 256 с.
2. Сухомлинський В.О. *Вибрані твори*: у 5-ти т. – К.: Рад. шк., 1976. – Т. 4. – 640 с.
3. Ушинський К.Д. *Вибрані педагогічні твори*: у 2-х т. – Т. 1. – К.: Освіта, 1983. – 392 с.
4. Taylor J. *Psychology of Dance*.-Champaign, IL: Human Kinetics, 1995. – 240 с.
5. Lovatt P. *Dance Psychology: The Science of Dance and Dancers*. – London: Routledge, 2018. – 200 с.

Науковий керівник кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри культури і мистецтв Левченко М. Г.